

L'amic que torna

per J. Miquel i Macaya

Ha fet vint-i-cinc anys que perdia el meu dimidium animae. Era el Dr. Lluís Carreras. El duia -a casa, el duiem- al cor. Molts l'havien tractat; pocs, en la intimitat nostra. Jo hi veia l'home extraordinari. Sapiet i mestre, en el que tocava. La seva paraula no tenia retop. Ja la podíeu girar de l'altre indret, fer-hi objeccions. Res no hi valia. Home públic; i el caràcter, sacerdotal, present en el món on vivia. Res no li esdevenia estrany, com diu el clàssic llatí. Una conversa, amb ell, a bastament per tal d'establir-hi amigança. I no perdre-la, mai. Demés: el Dr. Lluís, en tot, d'una erudició immensa. Escrivint i parlant. L'estil, potser un xic retòric. No la secor, única, del meu conterrani el Dr. Carles Cardó. Aquest, més pensador. En el vint-i-cinqué commemorat hi ha el bisbe que hauria estat l'hereu-encara no s'ha vist del Dr. Torras i Bages. Pense, algun cop, en les pastorals que hauria escrit, a Vic o a Barcelona. Com en temps del Dr. Torras, Vic la capital espiritual de Catalunya. Cas del Dr. Carreras. No fou res. Ni canonge. La humilitat, -i el trepijoc polític-, a l'altura del benfer de Bossuet. Les dignitats humanes no les aparellava, gaire, en el seu aire, diria sempre festiu, del comport. Més: tractar-lo, pel que fos. Sabia escoltar. Poc interrompia. Si això s'esdevenia, per a una informació millor. Conferències seves, ningú més a Catalunya. Sols en to reposat i filosòfic, les de l'amic comú, Josep Maria Capdevila. Aquest, ullprenia. Feia pensar en els grans conferenciants francesos. En Carreras tot viu, calent més que calent. La paraula, àvida, arribava, on que fos, d'aquest fill il.lustre de Sabadell.

Quants anys de tracte! Quantes vegades de veure'ns, i passar, hores i hores, en la conversa alligadora, roent, la qual no sabia què és la fredor. Hi ha un secret. Mai no arribà a saber-ho. El guardo. Ens veiem, sovint; ens escrivíem. El seu epistolari -de família, diríem-, immens. Capellà de les monges de Loreto, a Barcelona. Si la sagristia pogués parlar, enregistrades, les nostres converses! Tanmateix, no és tot. Venia l'hora en què havia de fer la plàtica a les educandes. Com el recorden i les recorden! I bé: vaig valdre'm, arreu d'anys, de la següent estratagema. La sagrista-

na, que sabia la nostra amistat, no hi posà retop. Es revestia, i amb: -Adéu, Josep, records a la Maria!-, passava a l'altar major. Jo havia fet com qui que surt. No. Em solia quedar darrera l'altar, i li sentia la plàtica. Fogosa. Les més xiques tal vegada el poc comprenien; les grans -i prou que hò sé!- romànien transformades per la paraula del seu director espiritual... Parlava...; l'estil, salesià. Un punt en el qual conveníem. L'un i l'altre. Jo l'havia après, a Sarrià, al convent dels P.P. Caput-

xins, en les meves anades, tan sovint, a veure el P. Miquel d'Esplugues. El seu, era fresc, a cops un poquet faceciós. Sempre, amb l'aire propi de Sant Francesc de Sales. Ja no l'he deixat. El Dr. Lluís, a més del salesianisme, tenia l'enamorament per Sant Vicens de Paül. En la conversa, el nom sortia. Més, molt més en les cartes. Com el de Contardo Ferrini. No puc oblidar-ho, en l'absència de vint-i-cinc anys. Com tant i tant podria dir. Mai no hi hagué cap topada. Orientava, i sabies: el con-

Per a il.lustrar l'article que es publica, l'autor ens ha deixat la foto, en la qual el doctor Carreras és junt amb el doctor Llovera, però "fa anys -ens diu-, que me la demanaren, i foren tant poc fins, que la partiren, i sols els interessava el Dr. Llovera"...

sell cavaria, fondo, en la teva ànima. Ah! l'endemà, o als dos dies: carta. Ens era un veritable festival de l'esperit.

La seva personalitat cal amidar-la, a gratcient, en la influència a Catalunya. Persona que hi acudia, per primer cop, i sabent que sols capellà de monges, s'esgarriava, qui tan cuitós de l'Església, no ocupés un altre lloc. Ni canonge, vaig dir al llibre que li dedicava a l'estiu, després de mort. Omplia tot quant li venia a retopar. O bé, si s'hi acudia per recomanació. De vegades, a casa seva, un xic de tertúlia, amb Xavier Zubiri, -primer filòsof d'Europa, mort Heidegger-, i a qui tant el Dr. Lluís ajuda. Veure'l pel carrer? Doncs, si fa no fa: talment el cas Verdaguer. Un capellà com els altres. Tanmateix, però visitar-lo la policia, per exemple, en temps llunyans, i en sortia amb les mans al cap. Convencia. O destarotava, el nou vingut, que no pensava com ell. Gran Bisbe de Barcelona, o de Vic. No envejava, la diguem-ne sort, de la prebenda. La tenia, la prebenda: d'influència, assats grandiosa, arreu. Àdhuc en problemes no propis del seu estil. Si el car esperit, que fou Joan Ventosa i Calvell, fos vivent, en podria ésser bon testimoni. I qui diu en l'aspecte financer, en d'altres. Els calaixos del seu cap, plens, i amatents, a donar, a qualsevol hora, i dia, consell, i resposta, a qui se li lliurava amb la millor confiança. La seva glòria. L'era, de Catalunya. Parlo d'anys reculats. Tot pujava; hi havia, tostemp, un despertar de la pàtria. I hom ho asservia, i veia, com, a desgrat d'alguna entrompessada, es sortia del mal pas. El país tirava endavant. Homes cims de casa. Ell, i dels primers, arreglador de molt. No de poc. I coses que es feien, i omplien de goig, al nostre més que enyorat Dr. Lluís. I a tots.

I a fora. Sé com se'l coneixia a França; a Bèlgica, el Cardenal Mercier. Molt abans de la guerra civil. I sí, com ho era, després i com ho fou, sempre, al Vaticà. I el consell sollicitant, adiesara. Ni canonge, doncs. Simple beneficiat de la Parròquia de Santa Madrona, al Paral.lel barceloní. Dos Papes, Pius XI, i Pius XII, volen veure'l per assabentar-se, o prendre determinació,

GESTORIA ADMINISTRATIVA
Godina
 Advocat Cirera, 32
 Tels. 725 93 22 - 725 95 32
 725 97 21 - 726 01 64
 SABADELL

a l'entorn on un hi vegi com cal. Ell, ànima de Catalunya. Fora de la Pàtria, ens feia quedar bé. I ho deia ben exacta. Mai, sense cap bri de venjança, o d'amatenca, la revenja. Res d'això. Un es repenjava en el Dr. Lluís, perquè, únic, a aguantar ferm, i dir sempre la veritat. I a ajudar. No sabia dir no. Tothora el trobàveu per aquesta banda. Beneida la mà pròdiga, i talment un altre Vicenç de Paül. Acudia, on que fos, per tal de dur-hi l'oli de l'ajut, i el consol. Recordo, d'abans de 1936, a Claris, 9, el pis on vivia, amb dues altres figures, el Dr. Manuel Trencs, i mossèn Higiní Anglés. Aquest, de la meua terra. Aquella casa semblava un bocí de lloc on es mena vida monàstica. O bé: un eremitori, d'aquests que avui neixen arreu. Car es defuig d'una societat esbiaixada, i en decadència. Se'n cansen. El filòsof Huzinga, holandès fa mig segle que ho denuncià. La profecia s'ha complert.

* * *

L'alegria i la satisfacció del Dr. Lluís. Parlem-ne. Pius XI publica la **Quadregessimio anno**, continuació de la **Rerum Novarum**, de Lleó XIII. Manuel Brunet, i jo, tot just eixida, la llegim en l'original. Hi trobem paràgrafs, sencers, de la **Sociologia**, del sapient Dr. Josep Maria Llovera. A casa d'aquest prenien café els dos, i Brunet i jo hi arribem, i se'ls dona la nova. Alegria de Llovera; satisfacció de Carreras. Una cosa no vista. Ve la República. Al final d'estiu de 1931, l'Església d'Espanya edita un document extraordinari. L'escriu el Dr. Carreras. Tot. Després, el llegeix el Dr. Josep Maria Llovera. La doctrina, exacta. En acabat, passa a l'Anguera de Sojo. No hi troba res a l'esmena. El signe l'Episcopat. I arreu del món és traduït. He tingut a les mans l'original. Parlant, fa uns anys, amb un bisbe, m'assabentava que en una reunió episcopal, a Madrid, s'havia suggerit de seguir les orientacions d'aquest document públic. Pregunto si algun d'ells s'interessà per l'autor. Ningú. Aleshores indico el que s'acaba d'escriure. Era la satisfacció -com en les conferències de Sabadell, en la República- del Dr. Lluís. De veure, i callar, un text fonamental que havia eixit d'ell. Servidor de l'Església.

* * *

Vaig tractar molt Manuel Brunet, el vell i bon amic. Era tallant i incisiu. Endur-se'l F. Cambó, a **La Veu de Catalunya**, fou, veritablement, una sort. Més, un esdeveniment polític. De vegades havíem coincidit a casa del Dr. Carreras. Com, semblantment, a la de

Francesc Cambó. Avui, d'aquesta grandesa, ni una engruna, caiguda de taula la més abastada. Nosaltres sentíem el parlar. Escoltàvem. Brunet, de comprensió exacta i clara, feia remarcar el següent. -Hi ha molts homes a Catalunya te corvols. T'impresionen. No pobregem. Mes, Cambó i Carreras, els primers, i els únics-. Afegia: -Perquè llur parlar és un torrent de paraula viva-la de Maragall, si es vol, que se t'endú i et sollevava. Dos torrents de llenguatge. Si em diguessin qui el substituís, no sabria, com Diògenes, on girar-me. I si ho acarem a la migradesa de 1984 -reconec-, diré allò de Brunet: -Estem tristos-.

* * *

No puc acabar en sec. Breus notes, escorrialles de tantes que podria escriure, sobre el sacerdot sabadellenc. Figura insigne de la ciutat. Mireu: jo vaig escriure un llibre a l'entorn d'aquest enyorat del cor. S'edità entre Barcelona i Vic. Els paquets foren duts a casa, un dissabte. A un periodista local, amb qui em topo a plaça, li ho dic. Però que no en faci sabedor ningú, fins que el llibre es reparteixi. Era a l'hora baixa. Ell que si: ho diu, per telèfon, a un diari de Barcelona, cosa que aquest porta l'endemà. Dinàvem per lla les dues. Truquen: hi ha un senyor, desconegut, i un policia municipal que, sabedor d'on vivim, des de l'Ajuntament l'acompanya. El nou vingut em demana, pagant, un exemplar de l'obra. Si la hi donava, seria qui primer la llegiria. M'hi nego, car els paquets havien d'anar a Barcelona al Mecenat, i ens partiem l'edició. Que aquest no tingués la part corresponent, jo no podia repartir cap llibre. En fons, falta d'elegància. A l'últim, tant me'n pregà, que desfaig un dels paquets. Trec un exemplar. Li demano, com qui diu de genollons: durant deu o dotze dies que no en parli. Ni l'ensenyi. El bon i exemplar sabadellenc el coneixeu, o coneixieu força. Havia estat dels millors amics del Dr. Lluís: el senyor Pere Valls, al cel sia. Ell, ara, llegiria, amb gust, crec, aquestes ratlles. Si d'una banda, són notes de contribut al Dr. Carreras, contribut, també, certament seu, que a un coramant seu, que durant hores, cercà, per Vic -i no dinà- on era casa. I talment un infant, pidola, en caritat. Amb tota la força el llibre:

"El Dr. Lluís Carreras, pvre., de **Santa Memòria**, "1955". Vic. La meua Maria, en l'hora del traspàs, del moment, un més a cantar la **Salve**, en l'habitació de la clínica.

El senyor Viver

Dibuix d'Emili Hierro

Als 85 anys -una llarga vida terrena-ha passat a la vida eterna el **senyor Viver**: així se'l coneixia. Ell, veritablement, ha estat tot un senyor. Era la seva una senyoria innata, serena i adollada de respectabilitat. (Era respectable i respectuós). S'havia fet una imatge acurada, plena de captivença i bonhomia.

Una de les seves qualitats fou la d'haver fet les coses amb seny, amb ordre i amb mètode.

I d'aquesta faisó creà i regí unes empreses tèxtils. El seu suport mai no mancava en totes aquelles entitats i persones que ho necessitaven. El senyor Viver sempre era al seu lloc: on calia estar. Una manera per a trobar-lo sempre. Mai no havia tancat la seva porta i menys, molt menys, la seva mà. Era generós de mena. De molt bona mena.

El senyor Viver va omplir unes llargues pàgines de vida, de treball, de família, d'amistat, i tot això que esdevé història -una senzilla però honorosa història- li proporcionà vera felicitat. Ell fou feliç i va fer feliç a altri pel seu tracte, per la seva bondat i generositat. I mai no s'havia vantat de cap cosa. Fou un patrici.

Ell ha passat per la vida donant-se, entregant-se. Ha sabut donar el millor d'ell: el seu gran cor. I per això s'ha guanyat l'afecte i el respecte de tothom i, ensems, s'haurà guanyat a bastament aquesta altra pau que solament les ànimes privilegiades assolixen Allà...

Hom creu que és de justícia suggerir que la generosa -i anònima- obra d'aquest ciutadà exemplar hauria de quedar, d'una manera o altra, perdurable.

j.c.a.